

KAD BI DRVEĆE HODALO

Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju

Doprinos što je Ivana Brlić Mažuranić dala bajci, Mato Lovrak hrvatskom dječjem romanu, to je bio doprinos Grigora Viteza za hrvatsko dječje pjesništvo, stoga ta tri književna imena stoje kao klasične vrijednosti u temeljima suvremene hrvatske dječje književnosti.

(J. Skok, 1986.)

Izložba „Kad bi drveće hodalo. Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju“ **prvi put prezentira široj javnosti sačuvanu književnikovu ostavštinu**, osobne dokumente, autobiografije, dokumente, rukopise, korespondenciju, fotografije... donirane Hrvatskom školskom muzeju 2012. godine ljubaznošću gospođe **Olge Vitez Babić**, kćeri Grigora Viteza. Izložba je nastala povodom **105. obljetnice rođenja i 50. obljetnice smrti Grigora Viteza**, te kroz **dvanaest tematskih cjelina** vodi posjetitelja kroz **pjesnikov život i vedrinom, duhovitosti i razigranosti Vitezove lirike osvaja djecu, a u odraslima budi sjećanja na bezazlenost i ljepotu igre, mašte i slobode djetinjstva**. Darovana ostavština pohranjena je u muzejskim zbirkama, arhivskoj zbirci i pedagoškoj knjižnici Hrvatskoga školskog muzeja i postala je dijelom hrvatske kulturne baštine. Vitezova poetika inspiracija je raznim umjetnicima i umjetnostima, likovnim, literarnim, scenskim, te je predmet književnih, lingvističkih i povijesnih istraživanja objavljenih u brojnim radovima. Predmet novijih istraživanja Vitezov je urednički rad i utjecaj na razvoj dječje književnosti i kulture čitanja u Hrvatskoj i južnoslavenskim zemljama.

Grigor Vitez (Kosovac, 14. veljače 1911. – Zagreb, 23. studenoga 1966.), pjesnik, prevoditelj, učitelj i dugogodišnji urednik dječjih knjiga u izdavačkoj kući “Mladost”, poznat je prije svega kao dječji pjesnik. Poetika jezične igre, brojalica, duhovitoga nonsensa, lirskih jezičnih slika pejzaža, životinjskoga i biljnoga svijeta, dječjih doživljaja, igre i mašte odlike su Vitezove poezije za djecu. Pjesme oslobođene didaktičnosti i pouke, koja je bila glavno obilježje tradicionalne dječje poezije, prekretnica su u razvoju modernoga hrvatskoga dječjeg pjesništva. Književni opus Grigora Viteza najvećim je dijelom lirski, ali pisao je i prozu, tekstove za slikovnice, prevodio poeziju i prozu, te o dječjoj književnosti napisao nekoliko teorijskih radova. Upravo poezijom za djecu Vitez se afirmirao kao izniman i moderan pjesnik. Tijekom desetogodišnjega intenzivnog pisanja za djecu, od 1956. do 1966., Grigor

Vitez objavio je ukupno sedam zbirki poezije za djecu, za koje je dobio i nagrade i priznanja: *Prepelica* (1956.), *Sto vukova* (1957., Nagrada “Svjetlosti”), *Kad bi drveće hodalo* (1959., Nagrada grada Zagreba i “Mladosti”), *Jednog jutra u gaju* (1960.), *Iza brda plava* (1961.), *Hvatajte lopova* (1964.), *Gdje priče rastu* (1965.). Posthumno je objavljena pripremljena zbirka *Igra se nastavlja* (1967.).

Pohvala i slava pjesniku Grigoru Vitezu posebno je iskazana utemeljenjem Nagrade “Grigor Vitez” za najbolji književni tekst i ilustraciju u hrvatskoj dječjoj književnosti, koju, od 1967. godine, dodjeljuje Savez društava “Naša djeca” i najstarija je nagrada za dječju književnost u Hrvatskoj.

Sonja Gaćina Škalamera,
muzejska savjetnica i arhivistica